

**RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
FÖR ÅR 1973**

**TILL
RIKSDAGENS BANKUTSKOTT**

HELSINGFORS 1974

RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
FÖR ÅR 1973

*

TILL
RIKSDAGENS BANKUTSKOTT

HELSINGFORS 1974

INNEHÅLL

	Sid.		Sid.
<i>Finlands Banks verksamhet</i>	3	Fonden för Finlands självständighets jubileums- år 1967 (Sitra)	15
Den ekonomiska utvecklingen under 1973	3	Höjning av de av Finlands Bank tillämpade räntorna	15
Finlands Banks penningpolitik	4	Räntan på Finlands Banks depositionsbevis ..	15
De allmänna penningpolitiska åtgärderna ...	4	Räntan på investeringsdepositioner	16
Specialkreditarrangemang	5	Räntan på depositioner i utländskt mynt	16
Finlands Banks valutapolitik	6	Aktieteckningar och -köp	16
Valutakurserna	6	Utländsk kredit till Finlands Bank	17
Den utländska betalningsrörelsen	7	Ändring av instruktionen för riksdagens bank- fullmäktige och instruktionen för Finlands Banks revisorer	18
Importen av långfristigt lånekapital	8	Temporär ändring av § 6 i reglementet för Finlands Bank	18
Finlands Banks balanser	8	Ändringar i Finlands Banks avlöningsstat	19
Utlandet	8	Ändring av Finlands Banks semesterstadgar ..	19
Staten	9	Ändring av Finlands Banks pensionsbestämmelser	19
Bankerna	9	Justering av befattningshavarnas avlöning	20
Företagen	10	Sedeltryckeriets byggnadsplan	20
Sedelstocken	11	Utländska agenturbanker	21
Sedelutgivningsrätten och dess användning ..	11	Beviljade understöd	21
Bokslutet	11	Direktionen	21
<i>Av bankfullmäktige handlagda ärenden</i>	14	Kontrollanterna vid avdelningskontoren	21
Revisionen	14	Bankfullmäktige	22
Granskningen av lånerörelsen och valutahandeln	14	Revisorerna	22
Inventeringen och inspektionen av avdelnings- kontoren	14		
Längmanska och Rosenbergska fonderna	14		

Helsingfors 1974. Statens tryckericentral

Finlands Banks verksamhet

Den ekonomiska utvecklingen under 1973

Det konjunkturuppsving som hade börjat under senare hälften av 1972 fortgick under 1973. Konjunkturuppgången ledde snabbt till fullt utnyttjande av produktionskapaciteten, och efterfrågetrycket blev under året starkt särskilt i landets södra delar. Totalproduktionsvolym växte med drygt 5 %, ehuru den höga kapacitetsutnyttjandegraden samt knappheten på råvaror och yrkeskunnig arbetskraft hämmade produktionstillväxten inom flera branscher. Efterfrågetrycket i förening med det inhemska och det internationella kostnadstrycket förstärkte inflationen ytterligare och kom till uttryck i en kraftig tillväxt i importen. Nettoimporten av utländskt kapital steg till ungefär hälften av föregående års motsvarande import, varför finansieringen av en del av bytesbalansens underskott tärde på valutareserven. Förändringen i energisituationen ökade osäkerheten inom näringslivet mot slutet av året.

Kapacitetssvårigheter gjorde att exportvolymen inte utvecklades i takt med den utländska efterfrågan. Den snabba stegringen i exportpriserna höjde emellertid exportvärdet. Hela varuexportens värde växte med en femtedel jämfört med år 1972.

Att den privata investeringsverksamheten blev livligare, ledde till att investeringarna i fast kapital ökade med nästan 7 %. Den höga kapacitetsutnyttjandegraden förstärkte industrins investeringar såväl i husbyggnader som i maskiner och apparater. Bostadsproduktionen uppnådde rekordsiffror. Den privata konsumtionens volym växte enligt preliminära uppgifter med ungefär 6 %, vilket kan tillskrivas uppgången i realinkomsterna och stegringen i konsumtionsbenägenheten. De offentliga konsumtionsutgifterna steg långsammare än den privata konsumtionen.

Inom flera produktionsbranscher särskilt i landets södra delar förekom brist på arbetskraft. Arbetskraftens andel av befolkningen i arbetsför ålder steg avsevärt och den genomsnittliga arbetslöshetsgraden sjönk till 2.3 %.

Den allttjämt livliga produktionsverksamheten och de i produktionen uppkomna flaskhalsarna ledde till att behovet av importerade råvaror och investeringsvaror steg. Prisstegringarna för olja hann inte ännu nämnvärt påverka bränsleimporten. Importen av konsumtionsvaror och personbilar växte fortsättningsvis snabbare än importen i övrigt. Varuimportens värde steg med 26 %, vilket till lika delar var en följd av volymökningar och prisstegringar.

Prisstegringstakten accelererade ytterligare under året. Vårens arbetsmarknadsförhandlingar ledde till avtal på förbunds nivå. Avtalen beräknas ha höjt lönerna med i genomsnitt 10 %. Till följd av arbetskraftsbristen blev löneglidningen större än vanligt, varvid förtjänstnivån steg ungefär tre gånger mera än arbetsproduktiviteten, dvs. med nästan 15 % från år 1972. Konsumentpriserna gick upp med 12 % jämfört med medeltalet för året förut.

Underskottet i handelsbalansen steg till nästan 2 mrd mk och bytesbalansens underskott till ungefär 1.7 mrd mk. Ungefär en tredjedel av bytesbalansens underskott kunde täckas genom nettoimport av långfristigt kapital. Störningarna på den internationella kapitalmarknaden och stegringen i lånekostnaderna reducerade upplåningsbenägenheten särskilt under årets förra hälft. Grundbalansen (bytesbalansen och de långfristiga kapitalrörelserna) resulterade därför åter i ett underskott efter två år av överskott. Då den kortfristiga nettoskulden växte med ungefär 350 Mmk, måste nästan hälften av bytesbalansens underskott finansieras

med hjälp av valutareserven. Finlands Banks guld- och valutareserv minskade med 491 Mmk.

Utom nedgången i valutareserven hade också överskottet i statens kassahushållning en åtstramande effekt på den inhemska finansieringsmarknaden. Depositionsutvecklingen försvagades dessutom av att hushållens sparbenägenhet sjönk och inflationsförväntningarna stegrades. Bankernas inlåning ökade med 15 %, samtidigt som utlåningen steg med 25 %.

Finlands Banks penningpolitik

De allmänna penningpolitiska åtgärderna

Med de under 1973 förverkligade penningpolitiska åtgärderna strävade Finlands Bank till att gradvis strama åt finansieringsmarknaden och begränsa tillväxten i totalet efterfrågan. Att bytesbalansens underskott ökade och importen av långfristigt utländskt kapital avtog, orsakade en åtstramning på finansieringsmarknaden redan vid början av redogörelseåret.

Vid slutet av februari beslöt Finlands Bank sänka sin finansieringsandel vid arrangemanget med inhemska leveranskrediter från 30 % till 15 %.

Vid slutet av juni, då kollektivavtalsförhandlingarna huvudsakligen hade slutförts, fattade Finlands Bank beslut om ett knippe åtgärder, vilka för penningpolitikens del innebar en allmän höjning av räntefoten vid ingången av juli och en sänkning av affärsbankernas centralbankskvoter vid början av september.

Med den allmänna höjningen av räntefoten om 1 ½ procentenhet strävade man å ena sidan till att trygga deponenternas reala ränta på depositionerna och å andra sidan till att reducera kredittagarnas inflationsvinster på placeringar i realkapital. Man syftade också till att dämpa tillväxten i kreditefterfrågan samt till att stöda särskilt det finansiella sparandet i en situation då det allt starkare uppsvinget lett till en accelererande inflation och ett snabbt växande underskott i bytesbalansen, som äventyrade jämvikten i den ekonomiska utvecklingen.

Enligt beslutet rörande bankernas centralbankskreditkvoter skulle kvoterna bibehållas på sin dåvarande nivå till början av september, då deras sammanlagda belopp skulle ha sänkts

från 150 % till 140 % av grundnivån. Kreditkvoterna måste emellertid genom ett i augusti fattat nytt beslut höjas till 190 % av grundnivån vid början av september, ty i annat fall hade finansieringsmarknaden stramats åt mera än man avsett, främst till följd av nedgången i valutareserven under sommaren. De bestämmelser om tilläggsränta för den centralbankskuld som överskrider kvoterna, vilka till följd av bankstrejken upphävdes temporärt i april, trädde ånyo i kraft vid början av september. Det i juni fattade beslutet rörande kvoterna innefattade också vissa reformer av teknisk natur, med vilka man syftade till att öka kvotpolitikens effekt. Bankens avsikt med avgörandena var att gradvis försöka begränsa bankernas kreditgivningsmöjligheter under 1973 och hejda kreditexpansionen för att dämpa en överhettning av konjunkturerna.

Till det knippe åtgärder som genomfördes vid slutet av juni anslöt sig också en rekommendation till penninginrättningarna om riktlinjerna för de närmaste årens kreditpolitik. Med rekommendationen syftade banken närmast till att effektivisera inriktningen av de vidtagna åtgärderna vad beträffar såväl finansieringsobjektens natur som deras regionala fördelning. I rekommendationen förutsattes, att en stramare gallring av kreditansökningarna skulle tillämpas särskilt på hushållens krediter för varaktiga konsumtionsvaror och annan konsumtion samt på finansieringen av en onödig lageruppläggning inom industrin och handeln. Penninginrättningarna uppmanades gynna investeringar för utvidgande av produktionskapaciteten särskilt utanför södra Finland. Däremot förutsattes en kraftig gallring av sådana investeringar i husbyggnadsverksamhet som är av sekundär betydelse för kapacitetens utbyggnad. Samtidigt meddelade Finlands Bank, att den efter hand som den uppskisserade ekonomiska utvecklingen förverkligas för sin del strävar till att skapa gynnsamma finansieringsförutsättningar för de investeringar, som genomförs efter högkonjunkturen. Beträffande utsikterna litet längre in i framtiden konstaterade banken, att en balanserad ekonomisk utveckling inte kan tryggas, om investeringarnas effektivitet inte kan höjas. Av denna anledning betonades i rekommendationen vikten av att bankerna fäster en växande uppmärksamhet vid de kriterier för utlåningen som påverkar kreditgivningens inriktning.

I september uppmanade Finlands Bank penninginrättningarna att avstå från finansiering av alla sådana investeringar, som om de förverkligas ökar användningen av råvirke och som inte godkänts enligt avtalet mellan Finlands Skogsindustris Centralförbund och Finlands Bank. Med denna uppmaning försökte man bromsa främst sågindustrins utvidgningsinvesteringar, vilka hade blivit aktuella på grund av det rådande efterfråge- och prisläget, men vilka på längre sikt inte ansågs befinna sig på samhällsekonomiskt hållbar grund. Samma månad uppmanade Finlands Bank penninginrättningarna att iakttå återhållsamhet vid finansieringen av det kreditbehov som möjligen skulle uppstå på grund av begränsningen av förskottsbetalningarna för vissa exportvaror.

I oktober uppmanade Finlands Bank penninginrättningarna att göra allt vad de kan för att uppskjuta begynnelsepunkten för de byggnadsprojekt, som enligt planerna skulle inledas hösten 1973 eller under 1974. Samtidigt uppmanade banken penninginrättningarna att strama åt beviljandet av krediter för köp av bostäder och andra fastigheter för att den av efterfrågan föranledda stegringen i prisnivån skulle kunna dämpas. Orsaken till dessa uppmaningar var framför allt, att byggnadsproduktionen tenderade att anta proportioner, som inte kunde anses vara möjliga inom ramen för byggnadsbranschens produktionskapacitet. Utvecklingen av byggnadstillstånden tydde dessutom på att trycket på kapaciteten skulle bli ännu starkare år 1974 och leda till en fortsatt snabb uppgång i kostnadsnivån och priserna på bostäder.

Finlands Bank fortsatte även under 1973 transaktionerna med depositionsbevis. Beloppet av depositionsbevisen steg under året från 790 Mmk till 1 450 Mmk.

Specialkreditarrangemang

Finlands Bank deltog alltså i finansieringsarrangemanget med inhemska leveranskrediter, men sänkte i februari sin egen finansieringsandel av den kreditfinansierade köpeskillingen från 30 % till 15 %. Räntan på krediterna höjdes vid ingången av juli med 1 ½ procentenhet, vilket motsvarade den allmänna stegringen av räntefoten. Till övriga delar tillämpades samma kreditvillkor som året förut.

Inom ramen för kreditarrangemanget beviljades under redogörelseåret kreditreserveringar till ett värde 421 Mmk motsvarande varuleveranser till ett sammanlagt värde av 553 Mmk. Kreditreserveringarna, av vilka Finlands Banks kreditandel utgjorde 75 Mmk, var år 1973 större än det sammanlagda beloppet under de två närmast föregående åren. Värdet av de lyfta krediterna uppgick till 481 Mmk, varav Finlands Banks finansieringsandel utgjorde 94 Mmk. Det utnyttjade beloppet av krediter inom ramen för finansieringsarrangemanget med inhemska leveranskrediter var vid årets slut 1 061 Mmk, dvs. 15 % större än vid föregående årsskifte. Härav utgjorde Finlands Banks andel 271 Mmk.

I fördelningen på olika varuslag representerade maskiner och apparater för den kemiska och mekaniska träförädlingsindustrin samt för kraftverken största delen av de till kreditreserveringarna anslutna leveranserna. Fartygens andel av kreditreserveringarna sjönk alltså och uppgick därvid till endast en procent av hela beloppet av reserveringarna. I varufördelningen i anslutning till de lyfta krediterna utgjorde fartygens andel 44 % av leveransernas sammanlagda värde, medan maskinerna och apparaterna för träförädlingsindustrin samt för kraftverken representerade en kännbart mindre andel av de lyfta krediterna än av kreditreserveringarna.

Från kreditarrangemangets start år 1967 till slutet av 1973 hade Finlands Bank beviljat 706 kreditreserveringar, av vilka 75 hade blivit annullerade. Antalet krediter, som i sin helhet återbetalats, var vid årets utgång 173 och antalet krediter, som inte ännu lyfts, 120.

Under redogörelseåret återbetalades de sista krediterna tillhörande det tidigare, år 1963 påbörjade arrangemanget med leveranskrediter till metallindustrin.

Arrangemanget med nyexportkrediter fortsattes i den form det togs i bruk år 1971. Beloppet av utnyttjade krediter var vid årets utgång 47 Mmk, dvs. 8 Mmk större än vid dess början. Antalet kredittagare var vid årets början 193 och vid dess slut 217. Att kreditarrangemanget utvidgades var en följd av åtstramningen på finansieringsmarknaden under årets senare hälft som ledde till att bankerna och företagen i största möjliga utsträckning

anlitade sådana finansieringskällor, vilka inte direkt påverkas av åtstrammingsåtgärderna på finansieringsmarknaden.

Finlands Banks valutapolitik

Valutakurserna

Den ihållande misstron mot US-dollar under förra hälften av redogörelseåret och olika länders strävanden att skydda sig mot den av spekulativa kapitalrörelser orsakade inflationen ledde till att centralkurssystemet inte ens med utvidgade limiter för de dagliga kursvariationerna kunde stå emot det på valutamarknaden uppkomna trycket.

Förenta staterna meddelade den 12 februari, att dollarn devalveras med 10 % i förhållande till guld, vilket emellertid endast temporärt mildrade trycket mot dollarn. Sedan meddelandet om devalvering av dollarn lämnats, införde Japan flytande kurser för yen. Den italienska liren och den schweiziska francen hade flutit sedan slutet av januari. Den 19 mars lät alla EG-länder samt bl. a. Sverige och Norge sina valutor flyta gentemot dollarn. EG-länderna, med undantag av England, Irland och Italien, beslöt samtidigt att på de inbördes relationerna mellan sina valutor alltså tillämpa ett system, enligt vilket skillnaden mellan dagskursen för den starkaste och den svagaste valutan högst får uppgå till 2 1/4 %. Också Sverige och Norge anslöt sig omedelbart till systemet. Mot årets slut förstärktes dollarns ställning på valutamarknaderna till följd av att jämvikt uppnåddes i Förenta staternas handelsbalans och oljekrisen bröt ut. Vardera händelsen medförde förväntningar om en försvagning av de europeiska valutorna och ökade därmed förtroendet för dollarn.

Den 15 februari ändrade Finlands Bank på grund av devalveringen av dollarn centralkur-

sen för marken från 4,10 mark till 3,90 mark per US-dollar. Förändringen innebar en revalvering av marken i förhållande till dollarn med ungefär 5 %. Emedan dollarns ställning alltså jämt försvagades blev Finlands Bank den 4 juni, för att upprätthålla markens genomsnittliga internationella värde, tvungen att upphöra med att tillämpa den nedre fluktuationsgränsen för dollarn, varigenom marken alltså började flyta.

Instabiliteten på de internationella valutamarknaderna orsakade under redogörelseåret talrika avbrott och ändringar i Finlands Banks valutannoteringar. Tidvis blev man tvungen att flera gånger per dag ändra valutakursnoteringarna. På grund av devalveringen av dollarn noterades inga kurser mellan den 12 och 14 februari. Då de internationella valutamarknaderna var stängda den 2—11 mars noterades Finlands Bank inga valutakurser, men var dock beredd att sälja dollar till den senast noterade säljkursen.

Under redogörelseåret strävade man liksom under föregående år till att hålla finska markens genomsnittliga internationella värde stabilt. Fram till augusti innebar detta en sänkning av markkursen för dollar och från november åter en höjning av markkursen för dollar. Utvecklingen av valutakurserna i förhållande till marken för de länder som deltog i EG:s kursarrangemang var den motsatta. Jämfört med kurserna vid slutet av 1972 sjönk dollarn under redogörelseåret med 7,8 % och pundet med hela 8,9 % gentemot marken. Kursen för svenska kronor sjönk med 4,5 % och kursen för D-mark steg med 9,3 %. Rubelkursen steg under redogörelseåret med 3,2 %.

Vidstående tabeller visar utvecklingen av finska markens genomsnittliga, på basen av säljkurserna beräknade och på olika sätt vägda internationella värde under redogörelseåret och valutornas säljkurser vid utgången av åren 1972 och 1973.

Utvecklingen av index för finska markens internationella värde under 1973

	2. 1.	2. 4.	2. 7.	1. 10.	31. 12.
Vägd med betalningsvalutornas andelar	100.0	99.6	101.3	100.8	98.3
Vägd med utrikeshandelsandelarna	100.0	101.1	104.5	103.9	99.9
Vägd med importandelarna	100.0	101.4	105.2	104.8	100.4
Vägd med exportandelarna	100.0	100.8	103.8	103.0	99.2

Valutornas säljkurser vid slutet av 1972 och 1973

		29. 12. 1972 mk	31. 12. 1973 mk
New York	1 US\$	4.178	3.854
Montreal	1 C\$	4.200	3.870
London	1 £	9.815	8.940
Stockholm	100 Skr	88.15	84.20
Oslo	100 Nkr	62.95	67.35
Köpenhamn	100 Dkr	61.05	61.50
Frankfurt a. M.	100 DM	130.57	142.70
Amsterdam	100 Hfl	129.35	136.70
Bryssel	100 FB	9.470 ¹ 9.420 ²	9.350 ¹ 9.360 ²
Zürich	100 Sfr	110.82	118.80
Paris	100 FF	81.75 ¹ 81.55 ²	81.95 ¹ 79.10 ²
Rom	100 Lit	—7172	—6370
Wien	100 ÖS	18.06	19.52
Lissabon	100 Esc	15.60	15.10
Reykjavik	100 Ikr	4.28	4.57
Madrid	100 Ptas	6.60	6.80
Moskva, clearing	1 Rub	4.960	5.120

¹ Kommersiell kurs. — ² Icke-kommersiell kurs.

Finlands Bank avistaköpte under redogörelseåret av affärsbankerna konvertibla valutor till ett värde av 267 miljoner dollar. Avistaförsäljningarna till affärsbankerna uppgick till 642 miljoner dollar.

Terminshandeln tredubblades under redogörelseåret jämfört med år 1972. Finlands Banks terminsköp uppgick under året till 357 miljoner dollar och försäljningarna till 305 miljoner dollar. Korta, 1—3 månaders terminskontrakt var alltså populära och representerade drygt 40 % av Finlands Banks terminshandel. De längre terminsavtalens betydelse ökade dock i förhållande till år 1972. Finlands Banks köp var störst vid mitten av året, försäljningarna åter vid början av hösten. Den 31 december var US-dollarrens säljkurs vid 3 månaders terminstransaktioner 3,879 mk eller 0,65 % (på årnivå 2,6 %) högre än avistasäljkursen. Under oktober noterades inga kurser för 1 eller 2 månaders terminskontrakt.

För att bibehålla åtstramningen på penningmarknaden begränsade Finlands Bank utnyttjandet av kortfristiga importkrediter genom att den 15 juni införa ett kontantbetalnings-system för importen. Samtidigt trädde ett

särskilt system med kapitalimportdepositioner i kraft. För att hejda en alltför stark ökning av exportinkomsterna och för att dämpa den kraftiga prisstegringen för råvarke, beslöt Finlands Bank reglera mottagandet av exportförskott för trä och varor av trä från den 12 september.

Den utländska betalningsrörelsen

Finland hade vid utgången av redogörelseåret bilaterala betalningsavtal med åtta socialistiska länder. Enligt avtalen användes clearingrubeln som kontovaluta i transaktionerna med Sovjetunionen och Rumänien, clearingdollarn i transaktionerna med Bulgarien, Tyska Demokratiska Republiken och Ungern samt clearingmarken i transaktionerna med Kinesiska Folkrepubliken. Med Polen och Tjeckoslovakien fortsattes det betalningsarrangemang enligt vilket kontona fördes i fritt konvertibla US-dollar. Vid försäljning och köp av clearingdollar tillämpade man fortfarande kursen för US-dollar.

Inom ramen för det kursgarantisystem mellan vissa OECD-länders centralbanker, vil-

ket varit i kraft från redogörelseårets början, gottskrev Finlands Bank på grund av ändringen av markens centralkurs vissa centralbankers avistakonton i banken med sammanlagt 60 500 mark. Emedan de flesta valutor i systemet började flyta under redogörelseårets andra kvartal, genomfördes inga nya transaktioner inom systemets ram senare under året.

Importen av långfristigt lånekapital

Bruttoimporten av långfristigt kapital sjönk jämfört med året förut med över en tredjedel och nettoimporten med två tredjedelar. År 1972 hade valutamarknadernas instabilitet inte reducerat tillgången på kapital, vilket främjade Finlands Banks strävanden att införa kapital vid en tidpunkt, då det kunde erhållas på fördelaktiga räntevillkor och på relativt lång amorteringstid. Under förra hälften av 1973 reducerades kapitalimporten avsevärt, vilket uppenbarligen framför allt var en följd av störningarna på valutamarknaderna och av den därmed sammanhängande höga räntenivån på de utländska kapitalmarknaderna. Åtstramningen på den inhemska penningmarknaden kom till synes i en kraftig stegring av kapitalimporten under årets tredje kvartal. Under fjärde kvartalet minskade kapitalimporten däremot.

Finlands utländska skuld har under de senaste åren vuxit kraftigt då man strävat till att finansiera investeringarna och till att upprätthålla den internationella likviditeten. Att långsiktstendensen innebär en ökad skuldsättning är uppenbart: skuldskötselrelationen, dvs. den del av bytesbalansens inkomster som går till räntor och amorteringar på lånen, växte från 4 % vid början av år 1960 till 9 % vid decenniets slut och till ungefär 11 % år 1973.

Tillväxten i handelsbalansens underskott och nedgången i importen av långfristigt kapital ledde under redogörelseårets förra hälft till en kraftig minskning av valutareserven. Bankfullmäktige gav Finlands Bank tillstånd att uppta beredskapskrediter till ett värde av högst 400 miljoner dollar. Vid utgången av år 1973 hade banken slutfört förhandlingarna om 300 miljoner dollar i beredskapskrediter. Kreditbeloppet var i sin helhet olyft vid redogörelseårets slut.

Finlands långfristiga utländska skuld var vid utgången av 1973 enligt centralkurserna 10 861 Mmk, vilket jämfört med året förut innebar en tillväxt om 615 Mmk. Under redogörelseåret lyftes långfristiga lån till ett värde av 1 968 Mmk, medan amorteringarna uppgick till 1 353 Mmk. Att skulden ökade avsevärt långsammare än året förut berodde på att beloppet av lyfta finansieringslån minskade medan motsvarande låneamorteringar ökade jämfört med år 1972. En direkt minskning skedde i fråga om obligationslånen, medan importkrediterna ökade något från år 1972.

Nettobeloppet av de av exportörerna beviljade långfristiga varukrediterna främst vid export av metall- och verkstadsindustriprodukter minskade med 61 Mmk. Det totala beloppet av dessa krediter uppgick vid årets utgång till 1 935 Mmk.

Importen av investeringskapital ökade och exporten av investeringskapital minskade jämfört med året förut. I form av direkta investeringar och dotterbolagskrediter importerades under 1973 enligt Finlands Banks tillstånd ett bruttobelopp av 166 Mmk, varav dotterbolagslånen andel var 84 Mmk. Över 70 % av detta kapital härstammade från Sverige, England och Danmark. Finländska företags direkta bruttoinvesteringar i utlandet uppgick till 173 Mmk, varav dotterbolagskrediterna utgjorde 40 Mmk.

Vid utgången av 1973 belöpte sig Finlands långfristiga nettoskuld till 8 891 Mmk; vid utgången av 1972 hade den varit 7 999 Mmk.

Finlands Banks balanser

I det följande redogörs först sektorvis för utvecklingen av Finlands Banks fordringar och skulder under redogörelseåret. Därefter granskas sedelstocken samt sedelutgivningsrätten och dess användning. Till sist behandlas Finlands Banks bokslut på basen av balans- och resultaträkningarna för redogörelseåret och närmast föregående år.

Utlandet

Bankens utländska konton utvecklades under redogörelseåret på följande sätt:

Utländska konton

Mmk	Mmk		Förändring
	29. 12. 1972	31. 12. 1973	
Guld	205	121	— 84
Särskilda dragningsrätter	283	285	+ 2
Guldtranchen i Internationella Valutafonden	268	268	+ 0
Utländska valutor	1 929	1 546	— 383
Utländska växlar	110	96	— 14
Utländska obligationer	117	177	+ 60
Markandelen i Internationella Valutafonden ..	530	530	— 0
<i>Aktiva</i>	3 442	3 023	— 419
Utländska valutakonton	78	80	+ 2
Utländska markkonton	43	67	+ 24
Internationella Valutafondens markkonton ...	530	530	— 0
Tilldelade särskilda dragningsrätter	258	258	—
<i>Passiva</i>	909	935	+ 26
<i>Nettotillgodohavande i utlandet</i>	2 533	2 088	— 445

Bankens guldreserv och utländska valutafordringar reducerades med 467 Mmk. Valutasulderna ökade däremot med sammanlagt 26 Mmk. Bankens guld- och valutareserv sjönk med ett nettobelopp av 491 Mmk och uppgick vid årets slut till 2 073 Mmk.

Staten

Utvecklingen av bankens konton i förhållande till staten framgår av följande sammanställning:

Statens konton

Mmk	Mmk		Förändring
	29. 12. 1972	31. 12. 1973	
Checkräkning	1	2	+ 1
Exportavgiftskonto	2	1	— 1
Konjunkturskattemedel	42	22	— 20
Kontot för statens konjunkturfond	4	509	+ 505
<i>Passiva</i>	49	534	+ 485

Staten ökade sina konjunkturreserveringar kännbart under 1973. Till statens konjunkturfond överfördes 500 Mmk, vilket inklusive räntan kommer till synes i en ökning om 505 Mmk på kontot för statens konjunkturfond. Av konjunkturskattemedlen och medlen på exportavgiftskontot användes däremot sammanlagt 21 Mmk. I Finlands Banks balans ingår dessa medel i posten "tidsbundna inhemska förbindelser".

Utanför sammanställningen blir bankens innehav av statsobligationer och de till staten sålda depositionsbevisen.

Bankerna

Förhållandet mellan Finlands Bank och bankerna illustreras av sammanställningen på följande sida:

Bankernas konton

	Mmk		
	29. 12. 1972	31. 12. 1973	Förändring
Diskonterade växlar	752	2 556	+ 1 804
Rediskonterade växlar	1	—	— 1
Checkräkningar	5	61	+ 56
<i>Aktiva</i>	758	2 617	+ 1 859
Postbankens checkräkning	2	2	+ 0
Privata penninginrättnings checkräkningar ..	—	—	—
Mortgage Bank of Finland Oy	0	3	+ 3
<i>Passiva</i>	2	5	+ 3
<i>Bankernas nettoskuld</i>	756	2 612	+ 1 856

Beloppet av affärsbankernas diskonteringar växte under 1973 med 1 804 Mmk. Rediskonterade växlar fanns däremot inte mera vid årets slut. Saldot Finlands Bank till godo på de privata penninginrättnings checkräkningar växte med 56 Mmk.

På passivsidan blev Postbankens checkräkning vid årets slut lika stor som ett år tidigare.

Bankernas nettoskuld till Finlands Bank växte under året med 1 856 Mmk och uppgick vid årets slut till 2 612 Mmk. Härvid har inte beaktats bankens innehav av olika penning- och kreditinrättnings obligationer och inte heller de depositionsbevis som dessa köpt av Finlands Bank.

Vid en granskning av bankernas ställning bör man dessutom beakta de ansvarsförbindelser, som inte ingår i sammanställningen och

som uppkommit i samband med olika finansieringsarrangemang. Växlar, som Finlands Bank köpte men som bankerna bär ansvaret för, är nyexportkreditväxlarna och de till 1963 års leveranskreditsystem hörande, vid redogörelseårets ingång ännu oinlösta växlarna liksom exportväxlarna i utländskt mynt. De sistnämnda står för huvudparten av balansposten "utländska växlar". Till ansvarssumman hör även de lån, som Finlands Bank inom ramen för 1967 års leveranskreditsystem beviljat mot respektive banks garanti, och de på terminsvillkor köpta obligationerna.

Företagen

Finlands Banks ställning i förhållande till privata företag utvecklades enligt följande sammanställning:

Företagens konton

	Mmk		
	29. 12. 1972	31. 12. 1973	Förändring
Växlar i mark	44	58	+ 14
Lån	272	304	+ 32
Övriga fordringar	5	10	+ 5
<i>Aktiva</i>	321	372	+ 51
Checkräkningar	1	5	+ 4
Övriga avistaförbindelser	1	10	+ 9
Tidsbundna förbindelser	61	232	+ 171
<i>Passiva</i>	63	247	+ 184
<i>Nettoutlåning till företag</i>	258	125	— 133

Det utnyttjade beloppet av de av affärsbankerna förmedlade nyexportkrediterna, vilka hör till växelkrediterna i mark, steg med 8 Mmk

och uppgick vid årets slut till 47 Mmk. Av lånen bestod största delen av sådana, som beviljats inom ramen för det år 1967 påbörjade

arrangemanget med leveranskrediter. Beloppet av dessa krediter ökade under året med 35 Mmk och uppgick vid årets utgång till 271 Mmk.

På passivsidan ingick bland "övriga avistaförbindelser" av kontantbetalningssystemet för importen förutsatta importavgiftsdepositioner till ett värde av 6 Mmk.

Beloppet av de nya, efter år 1968 gjorda investeringsdepositionerna under "tidsbundna inhemska förbindelser" minskade från 33 Mmk till 4 Mmk. Av de gamla investeringsdepositionerna fanns vid årets utgång 1 Mmk och det sammanlagda beloppet av investeringsdepositionerna blev följaktligen 5 Mmk. Till samma balanspost hörde de under 1973 gjorda kapital-

importdepositionerna, vilkas sammanlagda belopp vid årets slut uppgick till 214 Mmk.

Sedelstocken

Den utelöpande sedelstocken uppgick vid årets utgång enligt balansen till 1 907 Mmk. Dessutom ingår i balansposten "övriga avistaförbindelser" sedlar i den gamla myntenheten till ett värde av 10 Mmk. Då dessa sedlar av gammal typ beaktas, blev beloppet av hela den utelöpande sedelstocken vid årets slut 1 917 Mmk. Sedelstocken ökade under året med 177 Mmk eller 10.2 %.

Sedelutgivningsrätten och dess användning

Sedelutgivningsrätten och dess användning framgår av följande sammanställning:

Sedelutgivningsbalansen

	Mmk		
	29. 12. 1972	31. 12. 1973	Förändring
<i>Sedelutgivningsrätt</i>			
Ordinarie täckning	2 846	2 395	— 451
Supplementär täckning	341	1 204	+ 863
Summa	3 187	3 599	+ 412
<i>Sedelutgivning</i>			
Utelöpande sedlar	1 730	1 907	+ 177
Vid anfordran betalbara förbindelser	136	178	+ 42
Innestående på checkkredit	1	0	— 1
Sedelutgivningsreserv	1 320	1 514	+ 194
Summa	3 187	3 599	+ 412

Den ordinarie sedeltäckningen, till vilken räknas guld och bankens fordringar på utlandet, sjönk under 1973 med 451 Mmk till 2 395 Mmk. Den övre gränsen för den supplementära sedeltäckningen var enligt en temporär ändring i reglementet vid årets slut 1 500 Mmk. Att de som täckning godkända diskonterade växlarna ökade med 863 Mmk, höjde därför den supplementära täckningen till 1 204 Mmk, varvid hela sedelutgivningsrätten växte med 412 Mmk. Då den utelöpande sedelstocken och bankens vid anfordran betal-

bara förbindelser och det olyfta beloppet av checkkrediterna ökade med sammanlagt 218 Mmk, steg sedelutgivningsreserven med 194 Mmk. Den uppgick vid slutet av året till 1 514 Mmk.

Bokslutet

Som komplettering till redogörelsen för bankens ställning återges på följande sida bankens balansräkning för redogörelseåret och närmast föregående år.

		Balansräkningen			
		Mmk		Mmk	
Aktiva		29. 12. 1972	31. 12. 1973	Passiva	
		29. 12. 1972	31. 12. 1973	29. 12. 1972	31. 12. 1973
Guld	205	121	Utelöpande sedlar	1 730	1 907
Särskilda dragningsrätter ..	283	285	Valutakonton	78	80
Guldtranchen i Internatio-			Utländska markkonton	43	67
nella Valutafonden	268	268	Checkräkningar		
Utländska valutor	1 929	1 546	Staten	1	2
Utländska växlar	110	96	Postbanken	2	2
Utländska obligationer	117	177	Privata banker	—	—
Guld och fordringar på			Övriga	1	8
utlandet	2 912	2 493	Övriga avistaförbindelser ..	11	19
Diskonterade växlar	752	2 556	Vid anfordran betalbara		
Rediskonterade växlar	1	—	förbindelser	136	178
Checkräkningar	5	61	Utländska	—	—
Fordringar på inhemska			Inhemska	899	2 214
banker	758	2 617	Tidsbundna förbindelser ..	899	2 214
Diskonterade inhemska			Internationella Valutafon-		
växlar			dens markkonton	530	530
I utländskt mynt	—	—	Tilldelade särskilda drag-		
I mark	44	58	ningsrätter	258	258
Lån	272	304	Värderingsräkningar ..	286	171
Övrig kreditgivning	316	362	Grundfond	600	600
Inhemska obligationer	47	33	Reservfond	74	114
Metallmynt	25	25	Odisponerade vinstmedel ..	—	—
Markandelen i Internatio-			Årets vinst	80	98
nella Valutafonden	530	530	Eget kapital	754	812
Övriga fordringar	5	10			
Övriga tillgångar	607	598			
Summa	4 593	6 070	Summa	4 593	6 070

Bankens synliga egna medel exklusive vinsten utgjorde vid redogörelseårets slut 714 Mmk eller 40 Mmk mera än vid föregående årsskifte. Ökningen berodde på att hälften av 1972 års vinst överfördes till reservfonden. Utöver dessa medel äger banken förmögenhetsobjekt, som inte kommer till synes i balansen. Sådana är förutom de reserver, som upp-

kommit genom nedskrivningar, även huvudkontorets och avdelningskontorens byggnader, sedeltryckeriet, vissa andra för bankens verksamhet nödvändiga fastigheter och olika aktier, främst aktiemajoriteten i Tervakoski Oy.

Bankens resultaträkning för redogörelseåret och närmast föregående år framgår av följande sammanställning:

		Resultaträkningen	
		mark	
		1972	1973
Intäkter			
Räntor på inhemsk utlåning		68 238 431,08	166 018 349,17
Räntor på konton i utlandet		74 793 982,17	53 386 429,41
Räntor på obligationer		24 263 209,29	23 610 348,37
Provisioner		2 810 769,80	3 024 201,38
Agiovinst		884 955,78	—
Övriga intäkter		5 294 879,44	5 964 229,97
Summa		176 286 227,56	252 003 558,30
Kostnader			
Löner och arvoden		16 399 370,84	19 680 892,03
Pensioner, familjepensioner och understöd ...		2 599 183,64	3 440 522,26
Socialskyddsavgifter		1 197 106,13	1 559 891,16
Räntor på depositioner		57 637 678,95	91 991 681,22
Räntor på utländska krediter		—	5 396 437,50
Agiokostnader		—	1 968 451,29
Avskrivningar		7 626 456,88	13 762 315,83
Sedeltillverkning		6 731 984,04	9 871 763,83
Övriga kostnader		4 558 383,64	6 053 653,04
Räkenskapsårets vinst		79 536 063,44	98 277 950,14
Summa		176 286 227,56	252 003 558,30

Bankens totala intäkter var 76 Mmk större än under 1972. Räntorna på inhemsk utlåning växte med 98 Mmk. Däremot sjönk räntorna på konton i utlandet med 21 Mmk, medan ränteintäkterna för obligationer förblev nästan oförändrade.

Bankens totala kostnader var 154 Mmk eller 57 Mmk större än föregående år. Räntorna på depositioner steg med 34 Mmk. Stegringen i löner och arvoden var 3 Mmk. Kostnaderna för sedeltillverkningen ökade med 3 Mmk. Avskrivningarna växte med 6 Mmk. Dessutom

fanns 5 Mmk i räntor på utländska lån och 2 Mmk i agiokostnader.

Bankens vinst belöpte sig till 98 277 950,14 mark. I den ingående balansen för 1974 har hälften av vinsten, dvs. 49 138 975,07 mark, överförts till reservfonden. Den andra hälften har förts till kontot för odisponerade vinstmedel och om dess användning beslutar riksdagen.

Bankfullmäktige föreslår, att

ifrågavarande belopp, 49 138 975,07 mark, överförs till statsverket.

Av bankfullmäktige handlagda ärenden

Revisionen

De vid 1972 års riksdag utsedda revisorerna, riksdagsmannen Mikko Kaarna, riksdagsmannen Sami Suominen, vicehäradshövdingen Pekka Pesola, riksdagsmannen Väinö Vilponiemi och organisationssekreteraren Erkki Kivimäki verkställde den 19—23 februari senaste år revision av bankens räkenskaper för år 1972. I enlighet med revisorernas utlåtande beviljade bankfullmäktige direktionen ansvarsfrihet för bankens förvaltning under 1972.

Granskningen av lånerörelsen och valutahandeln

Bankfullmäktige har under redogörelseåret i enlighet med sin instruktion granskat bankens lånerörelse och övriga placeringar ävensom valutahandeln vid följande tidpunkter: den 16 februari, den 18 april, den 14 juni, den 22 augusti, den 1 november och den 12 december.

Inventeringen och inspektionen av avdelningskontoren

a) I huvudkontoret

Bankfullmäktige har i enlighet med § 6 i sin instruktion verkställt inventering av huvudkontorets kassor och kassavalv ävensom lånehandlingar och säkerheter samt panter och depositioner. Inventeringen gav inte anledning till anmärkning.

b) I avdelningskontoren

Bankfullmäktige har övervakat, att avdelningskontorens handkassor och kassavalv en gång i månaden och växlar, skuldsedlar och

panter minst tre gånger under året har inventerats av kontorens kontrollanter.

Den i § 2 i bankens instruktion stadgade inspektionen har verkställts vid samtliga avdelningskontor.

Längmanska och Rosenbergska fonderna

Bankfullmäktige har godkänt räkenskaperna för 1972 för Längmanska och Rosenbergska fonderna och tillställt riksdagens bankutskott avskrifter av räkenskaperna.

Bankfullmäktige har godkänt redovisningarna för de understöd, som under 1970 utdelades ur E. J. Längmans kommunala fond i enlighet med de av riksdagen den 19 mars 1954 fastställda föreskrifterna.

Enligt ovan nämnda föreskrifter och den av riksdagen den 11 december 1970 fastställda ändringen i dem skulle utdelning av understöd ur E. J. Längmans kommunala fond ånyo verkställas under redogörelseåret, varvid till fördelning förelåg 200 405,46 mk. På grund härav hade styrelserna i Kuhmo, Kuusamo, Suomusalmi, Hyrynsalmi, Puolanka, Ristijärvi, Salla, Savukoski, Enare, Utsjoki, Enontekiö, Pelkosenniemi och Posio kommuner och Kemijärvi stad, envar tillsammans med de lokala representanterna för Finlands Röda Kors, uppgjort förslag till användning av kommunens andel i understödet och sänt förslagen, vilka förordats såväl av landshövdingarna i Uleåborgs och Lapplands län som av Finlands Röda Kors' distriktstyrelser, till bankfullmäktige för godkännande. Vid sitt sammanträde den 19 september 1973 godkände bankfullmäktige de nämnda förslagen och beslöt uppmana direktionen att låta utbetala understöden till vederbörande kommuner att användas till föreslagna ändamål.

Fonden för Finlands självständighets jubileumsår 1967 (Sitra)

Bankfullmäktige har godkänt 1972 års räkenskaper för Sitra och tillställt riksdagens bankutskott avskrifter av verksamhetsberättelsen, inventariet och balanserna.

Vid sitt möte den 18 april beviljade bankfullmäktige politices doktor Kaarlo Larna begärt avsked från uppdraget som överombudsman för Sitra räknat från den 1 augusti 1973 och beslöt anta professorn i industriell ekonomi vid Tekniska Högskolan, teknologie doktor Carl Erik Carlson som ny heltidsanställd överombudsman i arbetsförhållande till Sitra. Överombudsmanuppgifterna sköts på heltid av professor Carlson från ingången av 1974.

Höjning av de av Finlands Bank tillämpade räntorna

Vid sitt möte den 14 juni föreslog direktionen, att man skulle företa en allmän höjning av räntefoten med 3 procentenheter. I en skrivelse till bankfullmäktige samma dag motiverade direktionen sitt förslag med att deponenterna på grund av den tilltagande inflationen inte överhuvudtaget fick någon reell ränta på sina depositioner. Även de reella räntorna på lånen blev i detta läge till största delen negativa. Till följd härav kom deponenterna att lida flera procentenheters förlust per år och kredittagarna på motsvarande sätt att få betydande inflationsvinster på sina realinvesteringar. Detta var ägnat att leda dels till en försvagning av sparandet och isynnerhet det finansiella sparandet, dels till en ökning av kreditefterfrågan framför allt för projekt, som baserade sig på inflationspekulation. Minskningen av sparandet och ökningen av kreditefterfrågan stärkte konjunkturuppgången, vilken redan lett till sådana flaskhalsar i produktionen i södra Finland, som rubbade den ekonomiska jämvikten, och till en försvagning av betalningsbalansen. De negativa reella räntorna orsakade vidare en försvagning av kapitalallokeringen genom att också ineffektiva investeringar blev företagsekonomiskt lönsamma, vilket i sin tur ledde till att den ekonomiska tillväxten blev snedvriden och retarderad.

En ändamålsenlig allmän höjning av räntefoten förutsatte, att den av Finlands Bank för affärsbankernas centralbankskredit debite-

rade grundräntan också skulle höjas med 3 procentenheter. För att direktionens prövningsrätt med avseende på de av Finlands Bank i den övriga kreditgivningen tillämpade räntorna skulle kunna bibehållas oförändrad, borde även den nedre och den övre gränsen för Finlands Banks diskontranta höjas lika mycket. Höjningen skulle verkställas den 1 juli 1973.

Bankfullmäktige behandlade direktionens förslag vid sitt möte samma dag eller den 14 juni och beslöt, att grundräntan på den diskonterings- och rediskonteringskredit, som inom ramen för direktionens allmänna kreditdirektiv beviljas inhemska penninginrättningar, skulle höjas från 7 3/4 % till 9 1/4 % per år och att gränserna för räntan vid diskontering av andra inhemska växlar eller vid beviljandet av annan inhemska kredit skulle höjas från 6 och 9 % till 7 1/2 och 10 1/2 % per år. Vardera höjningen skulle träda i kraft den 1 juli 1973.

Räntan på Finlands Banks depositionsbevis

Enligt bankfullmäktiges beslut av den 18 november 1971 har Finlands Bank varit berättigad att erlagga ränta på sina depositionsbevis till utgången av 1973. Finlands Bank har, för att undvika en alltför stor lättnad på finansieringsmarknaden, sålt depositionsbevisen, vilka är utställda på innehavaren, närmast till kreditinrättningarna, men även till staten.

I en skrivelse till bankfullmäktige av den 17 september meddelade direktionen, att det genom att konjunkturuppgången fortsatte och högkonjunkturfasen närmade sig hade varit nödvändigt att strama åt finansieringsmarknaden under redogörelseåret. Därför hade försäljningen av depositionsbevis fortsatt, så att det utelöpande beloppet av dem under redogörelseåret hade stigit från 790 Mmk till 1 450 Mmk. Konjunkturutsiktterna, den kraftiga inflationen och underskottet i betalningsbalansen skulle komma att kräva att man fortfor med den strama penningpolitiken sannolikt åtminstone till slutet av år 1974. Härvid skulle man kunna börja frige de i depositionsbevisen bundna medlen tidigast under år 1975, och denna process skulle sannolikt inte vara slutförd ännu vid ingången av 1976. Direktionen föreslog därför för bankfullmäktige, att på depositionsbevisen skulle få erläggas ränta ända till slutet av år 1976.

Bankfullmäktige fattade den 19 september ett med direktionens förslag överensstämmande beslut.

Räntan på investeringsdepositioner

I en skrivelse till bankfullmäktige av den 27 november föreslog direktionen för bankfullmäktige, att Finlands Bank på de investeringsdepositioner, som görs av de under 1974 utgående redovisningsperiodernas vinst, skulle erlagga en årlig ränta om 5 %.

Direktionen motiverade sitt förslag med att statsrådet genom ett beslut av 8. 11. 1973 hade höjt företagens rätt att göra överföringar till investeringsfonder från 1974 års vinst från i lagen föreskrivna 30 % till högst 60 %. Direktionen meddelade att den ansåg det önskvärt, att överföringar till investeringsfonder skulle göras av vinsten för de redovisningsperioder som utgår under 1974, varigenom investeringsverksamheten kunde uppskjutas till en konjunkturpolitiskt ändamålsenligare tidpunkt. Oberoende av vilka räntepolitiska avgöranden som fattas under de närmaste åren, bör den i gällande lag föreskrivna minimiräntan på 3 %, även om den är skattefri, betraktas som alltför låg för att överföringar till investeringsfonder skulle utgöra ett företagsekonomiskt lockande alternativ till fasta investeringar och lagerinvesteringar. Av denna anledning anser direktionen en höjning av räntan på investeringsdepositioner motiverad i vilket fall som helst.

Bankfullmäktige godkände direktionens förslag vid sitt möte den 12 december.

Räntan på depositioner i utländskt mynt

Den 27 oktober 1972 hade bankfullmäktige berättigat Finlands Bank att till slutet av juni 1974 på depositioner i utländskt mynt, vilka direkt anslöt sig till framför allt av staten, men i allt högre grad även av privata företag lyfta utländska lån, erlagga högst samma ränta som deponenten erlade på sitt utländska lån.

I en skrivelse till bankfullmäktige av den 17 september meddelade direktionen, att det genom att konjunkturuppgången fortsatte och toppen av högkonjunkturen närmade sig hade varit nödvändigt att strama åt finansieringsmarknaden under redogörelseåret. Konjunktursiktigheterna, den kraftiga inflationen och under-

skottet i betalningsbalansen krävde en stram penningpolitik sannolikt ända till utgången av 1974. Det var därför önskvärt, att depositionerna i utländskt mynt åtminstone inte minskade före utgången av 1974. Finlands Bank strävade även till att öka depositionsbeloppet genom det arrangemang med kapitalimportdepositioner som infördes den 15 juni och inom ramen för vilket depositionerna under vissa förutsättningar blev obligatoriska. Av konjunkturpolitiska orsaker sträcker sig avvecklingen av dessa depositioner till år 1976. Direktionen föreslog sålunda i sin skrivelse, att på depositioner i utländskt mynt skulle få erläggas ränta ända till utgången av 1976.

Bankfullmäktige godkände förslaget den 19 september.

Aktieteckningar och -köp

I en skrivelse till bankfullmäktige av den 14 mars meddelade direktionen, att Turismens utvecklingsfond under redogörelseåret skulle sammanslås med Industrialiseringsfonden (Teolistamisrahasto Oy) så, att aktieägarna i utvecklingsfonden skulle få rätt att mot sju aktier i utvecklingsfonden teckna två aktier av serie A i Industrialiseringsfonden. I samband med fusionen skulle Industrialiseringsfondens aktiekapital höjas från 40 Mmk till 48 Mmk varvid 8 000 nya aktier av serie A med ett nominellt värde av 1 000 mark per aktie skulle utbjudas till teckning sålunda, att bolagets aktieägare skulle få teckna en ny aktie mot tio gamla aktier av serie A till ett pris av 1 100 mark per aktie, att aktieägarna i Turismens utvecklingsfond skulle få teckna aktier i ovan nämnd relation och att resten skulle utbjudas till innehavarna av aktier av serie B till ett emissionspris av 1 600 mark per aktie. Finlands Bank ägde samtliga aktier av serie B i Industrialiseringsfonden och dessutom på basen av bankfullmäktiges tillstånd av år 1963 vid fusionsfallet 1 219 aktier av serie A, vilka är avsedda att säljas framför allt till utländska kreditinrättningar.

På grund av försäljningen av A-aktier och den enligt stadgarna årligen skeende inlösningsen av B-aktier upphör Finlands Banks rösträtt i Industrialiseringsfonden småningom. Då det enligt direktionens uppfattning i det rådande läget var viktigt, att Finlands Bank skulle bli varaktigt delägare i bolaget, vilket

ansågs önskvärt även av de andra delägarbankerna, anhöll direktionen i sin skrivelse om rätt att öka Finlands Banks innehav av aktier av serie A i Industrialiseringsfonden så, att det skulle stiga till minst samma nivå som de största delägarbankernas innehav, dock till högst 3 000 A-aktier, vilka varaktigt skulle stanna i Finlands Banks ägo. Eftersom Mortgage Bank of Finland Oy, som innehade 620 aktier i Turismens utvecklingsfond, inte avsåg att bli delägare i Industrialiseringsfonden, anhöll direktionen om bankfullmäktiges samtycke till att åt Finlands Bank få köpa dessa aktier till ett pris överensstämmande med deras kapitalvärde. Motsvarande nya A-aktier i Industrialiseringsfonden skulle tecknas i samband med den i början nämnda fusionen. I sin skrivelse anhöll direktionen ytterligare om tillstånd av bankfullmäktige att vid Industrialiseringsfondens emission få teckna de eventuellt osålda A-aktierna i avsikt att senare sälja dem vidare till antingen inhemska eller utländska köpare.

Bankfullmäktige godkände direktionens framställningar den 15 mars.

Den 15 mars gav bankfullmäktige sitt tillstånd till att Finlands Bank i enlighet med Sponsor Oy's emissionsvillkor mot tre tidigare ägda aktier i bolaget tecknar en ny aktie till det nominella värdet 500 mark eller sammanlagt 4 333 nya aktier till nominellt värde.

Vid sitt möte den 30 maj berättigade bankfullmäktige direktionen att för Finlands Bank vid Enso-Gutzeit Osakeyhtiös aktieemission under redogörelseåret teckna bolagets nya aktier till ett belopp motsvarande bankens dåvarande aktieinnehav eller 636 694 aktier till det nominella värdet 10 mark per aktie.

Vid sitt möte den 19 september berättigade bankfullmäktige Finlands Bank att teckna nya aktier i Bokindustriagenturen Ab till ett belopp motsvarande bankens tidigare aktieinnehav eller 16 450 stycken till det nominella värdet 4 mark per aktie.

Utländsk kredit till Finlands Bank

I en skrivelse av den 9 juli meddelade direktionen, att Finlands Bank i syfte att stärka sin valutareserv fört underhandlingar om en beredskapskredit på 100 miljoner US-dollar, som Bank of America National Trust and Savings Association och Morgan Guaranty Trust Company of New York hade meddelat sig vara redo att bevilja. Krediten skulle vara disponibel

till den 1 juli 1976 och därefter på Finlands Banks begäran kunna förlängas med ett år i sänder. Krediten skulle kunna lyftas antingen helt eller delvis i US-dollar eller andra fritt konvertibla valutor enligt Finlands Banks val. Räntan skulle ligga högst $\frac{3}{4}$ % över den marknadsränta som betalas bankerna emellan på Londons eurodollarmarknad och den skulle justeras med 6 månaders intervaller. På krediten skulle erläggas en reserveringsprovision om $\frac{1}{4}$ % per år.

Åberopande punkt 6 i § 17 i reglementet för Finlands Bank anhöll direktionen om att bankfullmäktige skulle ge Finlands Bank tillstånd att uppta den ovan nämnda beredskapskrediten. Vid sitt möte den 10 juli gav bankfullmäktige Finlands Bank sitt tillstånd att uppta sagda beredskapskredit.

I en skrivelse av den 16 augusti meddelade direktionen, att First Boston (Europe) Limited meddelat sig tillsammans med Banco di Roma S.P.A., Bank of Montreal och The Long-Term Credit Bank of Japan, Limited vara redo att skaffa Finlands Bank en beredskapskredit på 200 milj. US-dollar, varom Finlands Bank hade fört förhandlingar för att stärka sin valutareserv. Denna kredit skulle kunna lyftas inom fyra år räknat från undertecknandet av låneavtalet och skulle därefter kunna konsolideras för ytterligare sex år. Krediten skulle kunna lyftas helt eller delvis i US-dollar eller andra fritt konvertibla valutor enligt separat överenskommelse. Räntan skulle för de fyra första åren ligga $\frac{5}{8}$ % över den marknadsränta som betalas bankerna emellan på Londons eurodollarmarknad och därefter $\frac{3}{4}$ % över sagda marknadsränta. På krediten skulle erläggas en reserveringsprovision om $\frac{3}{8}$ % per år för den olyfta kreditdelen och en engångsförvaltningsprovision om $\frac{3}{8}$ % av lånebeloppet.

I en skrivelse av den 20 augusti meddelade direktionen, att Finlands Bank för att stärka sin valutareserv förhandlat om en beredskapskredit på 100 miljoner US-dollar, som Orion Bank Ltd, London, förklarar sig redo att bevilja. Denna kredit skulle kunna lyftas inom fyra år räknat från låneavtalets undertecknandet och vara i kraft tio år efter undertecknandet. Krediten skulle kunna lyftas helt eller delvis i US-dollar eller andra fritt konvertibla valutor enligt särskilt överenskommelse. Räntan skulle för de första fyra åren ligga $\frac{1}{2}$ % över den marknadsränta som betalas på eurodollarmarknaden och därefter $\frac{5}{8}$ % över sagda marknads-